

... incl. wandelpaden

Teutoschleifchen

Teutoschleifen

Wandelgids

Premiumwandelen in het Tecklenburger Land

Drachenberg bij
Brochterbeck

Uitzicht vanaf de
Dörenther Klippen

Inhoud

Welkom	3
Het Tecklenburger Land	4
Tecklenburger Land, paradijs voor wandelaars	5
De Teutoschleifen – Wandelen met kwaliteitsgarantie!	6
De Teutoschleifchen en de Teutostadtschleife	10

Teutoschleifen

Bevergerner Pättken	12
Waldauenweg	14
Dörenther Klippen	16
Tecklenburger Bergpfad	18
Canyon Blick	20
Holperdorper	22
Heiliges Meer	24
Sloopsteener Seerunde	26

Teutostadtschleife

Tecklenburger Romantik	28
------------------------	----

Teutoschleifchen

Dreikaiserstuhl	30
Brochterbecker Landpartie	32
Modersohns Spuren	34
Canyon Tour	36
Ladbergener Pättken	38
Köllbachtal	40
Schachselwiesen	42
Steinbecker Runde	44
Tips van de auteurs	46
Wandelaars te gast in de natuur en het landschap	53
Colofon	53
De premiumwandelregio en tips in een oogopslag	54

Welkom in het Tecklenburger Land, welkom op de Teutoschleifen!

Wandelschoenen aan, rugzak ingepakt - Hartelijk welkom in het Tecklenburger Land, een schatkist voor wandelaars.

Wandel door het schilderachtige landschap met uitgestrekte bossen en weilanden, zacht glooiende heuvels en indrukwekkende rotsformaties.

Maak ook kennis met de boeiende geschiedenis van onze dorpen en steden. Naast de uitgestrekte natuur staat u ook een kwalitatief hoogstaand aanbod aan kunst en cultuur te wachten.

Geniet van een wandeling met Münsterländer gastvrijheid in het natuur- en geopark TERRA.vita. Dit door de UNESCO onderscheiden geopark bestaat uit plaatsen met geologisch erfgoed van internationale waarde gekoppeld aan een uniek landschap. Het Tecklenburger Land nodigt u uit plaats te nemen op het balkon van het Münsterland.

Deze brochure biedt u met z'n Teutoschleifen, Teutoschleifchen en de Teutostadtschleife 17 premiumwandelpaden langs de Hermannsweg in het Teutoburger Wald.

Prachtig uitzicht

4

Het Tecklenburger Land

Het Tecklenburger Land ligt midden in de schitterende natuur aan de uitlopers van het Teutoburger Wald.

Het huidige landschap van het Tecklenburger Land wordt gekenmerkt door de heuvelrug van het Teutoburger Wald die de grens vormt tussen de Noord-Duitse laagvlakte en het vlakke Münsterländer parklandschap.

Door het vroegere graafschap Tecklenburg liepen al in de 17e eeuw belangrijke handelsroutes en pelgrimswegen die door tol en accijnzen een belangrijke inkomstenbron voor de regio vormden. Door de drukke handel met Holland (Tödden, textielhandelaren) en op de noord-zuid as tussen Lübeck, Bremen, Münster en Keulen ontstonden de eerste grote textielhandelaren. De wortels van enkele grote Duitse textiel-fabrikanten zoals C&A en Peek & Cloppenburg liggen dan ook in het Tecklenburger Land.

Agrarische industrie en bosbeheer komen hier samen met een industrie die zijn oorsprong heeft in de rijke steenkool- en kalksteenvoorraden. Dit heeft de economische groei van Ibbenbüren en Lengerich mogelijk gemaakt terwijl die steden toch hun landelijke charme hebben weten te bewaren door de combinatie van vakwerk en Ibbenbürener zands-teen - net zoals de vele kleinere dorpen.

Uitzicht op de canyon

5

Tecklenburger Land, paradijs voor wandelaars

Het Tecklenburger Land biedt de wandelaar niet alleen ongeken- de hoogten maar ook routes van topkwaliteit: De Hermannsweg verloopt als lange afstandsroute en „Qualitätsweg Wanderbares Deutschland“ ca. 50 km door het Tecklenburger Land. De Hermannsweg begint in het Münsterländer Parklandschap in Rheine en verloopt dwars over het dak van het Teutoburger Wald langs veel fraaie en historische dorpen en eindigt 156 km verder met een prachtig uitzicht vanaf de 441 m hoge rotsgroep Velmerstot in Lippe.

De Teutoschleifen vullen het aanbod van de Hermannsweg aan met interessante rondwandelingen van een hele of een halve dag met een lengte van 6 tot 17 km. Vaak wordt een stuk van de Hermannsweg „meegenomen“ om vervolgens via geselecteerde lussen en mooie pa- den weer aan het uitgangspunt terug te komen.

De Teutoschleifen completeren de premiumwandelpaden met korte routes tussen de 3 en 7 km en zijn daarmee perfect voor beginnende wandelaars of families met kinderen.

Voor wandelaars met interesse in cultuur werden de Teutostadtschleife „Tecklenburger Romantik“ en het Teutoschleifen „Modersohns Spu- ren“ ontwikkeld.

Bergeshöveder Steg

6

Die Teutoschleifen – Wandelen met kwaliteitsgarantie in de premiumwandelregio Tecklenburger Land!

Wandelaars kunnen kiezen uit smalle paden en sprookjesachtige wegen langs kleurrijke weilanden, velden en bossen. Lichte hellingen voor de wandelaar die op zijn gemak wil genieten en zwaardere bergetappes voor de meer sportieve wandelaar nodigen u uit op romantische rustplaatsen met een adembenemend uitzicht.

De wandelvakantie kan in een van de met sterren onderscheiden wellnesshotels worden afgerond.

Bekroond met het keurmerk van het Duitse wandelinstituut

De Teutoschleifen ontsluiten het landschap van het Tecklenburger Land: gevarieerde rondwandelingen van overzichtelijke lengte met onderweg een uitgebreid horeca-aanbod en stille natuur - genieten! Alle Teutoschleifen zijn

ontwikkeld volgens de criteria „Premiumpaden“ van het Deutsche Wanderinstitut. Dat betekent:

- veel natuurlijke wegen
- afwisselende landschappen en gevarieerde omgevingen
- weinig verhard wegdek (niet meer dan 15% van de totale lengte)
- markeringen in beide looprichtingen zodat u niet kunt verdwalen

Premiumwandelregio

Het Tecklenburger Land is een gecertificeerde premiumwandelregio. Daarbij wordt voldaan aan alle eisen die worden gesteld aan een totaalaanbod van wandeltoerisme, ook op het gebied van service, gasthererschap en openbaar vervoer.

Gastvrijheid met kwaliteit voor wandelaars

Wandelaars zijn in de horeca in het Tecklenburger Land van harte welkom. Veel bedrijven zijn als „Qualitätsgastgeber Wanderbares Deutschland“ in het bijzonder ingesteld op wandelaars en zijn door het Deutsche Wanderverband gecertificeerd. Let op het symbool. De Tourist-Information (VVV) geeft u graag meer informatie.

7

Markering en wegwijzers van de Teutoschleifen

De Teutoschleifen zijn rondlopende wandelroutes die in beide richtingen zijn gemarkeerd en voorzien van bewegwijzering.

Startpunten **S1** **S2**

Bij de startpunten vindt de wandelaar een parkeerplaats en een informatiebord over de betreffende Teutoschleife. Er zijn vier Teutoschleifen met elk twee startpunten: „Dörenther Klippen“, „Canyon Blick“, „Tecklenburger Bergpfad“ en „Heiliges Meer“. In deze gids worden de routes vanaf het eerste startpunt beschreven. Vanzelfsprekend kunt u ook op het tweede startpunt met de route beginnen.

Markering

De markeringen zijn onder andere aan bomen, masten en hekken aangebracht en zijn vormgegeven als het Teutoschleifen logo op een witte achtergrond. Daaronder bevindt zich de naam van de resp. Teutoschleife en evt. een richtingspijl.

De route vanaf het stadscentrum („Zuweg“) naar de Teutoschleife wordt op een oranje achtergrond aangegeven.

Wegwijzers

De wegwijzers naar het eindpunt vullen de markeringen aan en bevinden zich op markante plaatsen waar de wandelaar informatie krijgt over het verloop van de route. Op de wegwijzers zijn de plaatsen waar het traject langsluipend vermeld met de afstand.

Logo van de resp. Teutoschleife

Pictogrammen met belangrijke informatie over de betreffende bestemming

	Am Waldschlößchen		11,9 km
	Zum Wasserfall		11,3 km
	Duvensteine		5,4 km

Bestemmingen met afstand in km

Dit zorgt ervoor dat u bijna niet kunt verdwalen!

Teutoschleifchen –
korte wandelingen

Teutostadtschleife
Tecklenburger Romantik

10

De Teutoschleifchen

Teutoschleifchen

De Teutoschleifchen zijn de kleine zusjes van de Teutoschleifen. Als korte routes hebben de Teutoschleifchen een lengte tussen 3 en 7 Kilometer. Bij de kwaliteitseisen lijken deze premiumpaden voor korte wandeltochten op de premiumpadelpaden - ze zijn allebei onderscheiden door het Duitse wandelinstituut - alleen volgen de belevingsmomenten elkaar binnen een kleiner gebied en kortere afstand op.

De Teutoschleifchen zijn uitstekend geschikt voor beginnende wandelaars of families met kinderen, die de Teutoschleifen te lang of te veeleisend vinden. De Teutoschleifchen zijn echter niet geschikt voor kinderwagens of rollators. Daarnaast zitten er in de Teutoschleifchen „Dreikaiserstuhl“, „Brochterbecker Landpartie“ en „Modersohns Spuren“ ook enkele uitdagende stukken.

Voor gasten, die voor meerdere dagen de regio bezoeken, zijn de Teutoschleifchen een perfecte aanvulling voor tochtjes op de aankomst- en vertrekdag.

11

De Teutostadtschleife

Teutostadtschleife

Ook Duitslands eerste gecertificeerde premiumpadswandelroute, genaamd „Tecklenburger Romantik“ is in Tecklenburg ontwikkeld. Deze premiumpadswandeling heeft een totale lengte van 6,2 km en biedt over het gehele traject een mooie balans tussen natuur- en stedenbouwkundige beleving.

Markering en wegwijzers van de Teutoschleifchen en de Teutostadtschleife

De bewegwijzering is net als bij de Teutoschleifen aan de start van het desbetreffende traject met informatie over het verloop van de route en het hoogteprofiel, alsmede tips voor de bezienswaardigheden. De Teutoschleifchen en de Teutostadtschleife worden met hun bijbehorende logo's aangegeven.

Startpunten

Er zijn vier Teutoschleifchen en daarbij de Teutostadtschleife met telkens twee startpunten, die in de gids worden beschreven vanaf het eerste startpunt.

Bergeshöveder Steg

Nonnenpättken

Nasse driehoek

Teutoschleifen

Bevergerner Pättken

Bevergerner Pättken

Eerst bootjes kijken bij de „Natte driehoek“ en dan de Huckberg (83 m) bedwingen

„Bootjes kijken is leuk!“ - deze korte wandeling langs het Dortmund-Eems kanaal en het Mittellandkanaal biedt daarvoor voldoende gelegenheid. Tussendoor heeft u in de schaduw van de beukenbossen op de Huckberg (83 meter) een prachtig uitzicht. Ter afsluiting maakt de route een rondwandeling door Bevergern. De route kan iets worden ingekort.

Routebeschrijving

Start bij de sluis in Bevergern ①. De ruim 100 jaar oude sluis is niet alleen interessant voor techniekfans. Goederenschepen overwinnen hier 40 x per dag een hoogteverschil van ca. 10 meter. We steken de Westfalenstraße over, volgen deze weg ca. 100 meter naar het noorden en slaan dan linksaf aan de oever van het kanaal, langs de prachtige oeverweg naar het westen.

Hier zien we vrachtkranen en recreatieboten op het water. We gaan nu onder de weg door en meteen omhoog over het kanaal. Direct achter de brug slaan we rechtsaf, gaan opnieuw onder de weg door en volgen de oever aan de zuidkant terug. Na ca. 600 meter slaan we rechtsaf. Onder de

bomen komen we aan bij de molen van Levedag ②, een vroegere olie- en volmolen. Het onderste deel van de muur was vroeger een hoektoren van de stadswal. Het bovenste deel bestaat uit bonte zandsteen, afkomstig van de in 1680 opgeblazen burcht Bevergern.

We gaan verder door het prachtige bos en langs de Merschbeek naar de Merschvijver. Linksaf volgen we de prachtige laan naar de Westfalenstraße, eerst links, na 100 m rechts (bij de sluis). Na ca. 800 m steken we het kanaal over, deze keer over de historische voetgangersbrug Bergeshöveder Steg ③. Op de andere oever staat de Red Box ④, een informatiecentrum over de scheepvaart op het kan-

aal met een uitkijplatform. We houden rechts en komen aan bij de „Natte driehoek“ ⑤ waar de beide kanalen elkaar ontmoeten (hier is een horecagelegenheid). De stad was lang een centrum van de binnenscheepvaart met restaurants en winkels.

We volgen het Mittellandkanaal naar het noorden en slaan vlak voor het einde van het bosperceel linksaf het bos in, omhoog door het beukenbos naar de rust hut op de Huckberg ⑥. Langs een zacht glooiend pad lopen we door het bos, eerst naar het zuiden en al snel naar het westen. Met een bocht gaan we langs de zuidrand van het bos langs de sluis ① terug naar de Huckbergstraße.

Startpunt en parkeerplaats:

Hörstel-Bevergern, kruispunt Westfalenstraße/Huckbergstraße, coördinaten N52° 16' 41.3", E7° 35' 20.3"

Aankomst met openbaar vervoer:

vanaf station Hörstel borden volgen, 3 km prachtige weg, Buslijn R63, bushalte Westfalenstraße

Langte: 7 km, looptijd 2 uur. Deze

Teutoschleife kan via de Hermannsweg met de Waldauenweg worden gecombineerd (17 km).

Totaal hoogteverschil klimmen/

dalen: telkens 83 meter

Moeilijkheidsgraad: licht

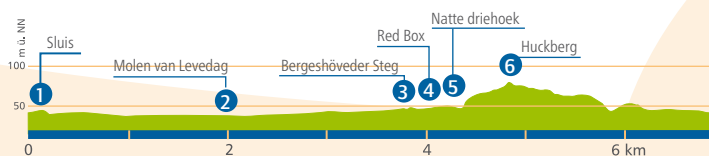
Verzorging: veel mogelijkheden bij start en aankomst in Bevergern, Restaurant bij de „Nasse Dreieck“

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Klooster en kunsthuis Gravenhorst
- Recreatiegebied Torfmoorse

12

13

Waldauenweg

„Hemelse ladder“ naar een prachtig uitzicht en eenzame bospaden langs de Hermannsweg

De 256 treden voeren u omhoog naar het uitzichtplatform hoog boven met Münsterland. U passeert prachtige bospaden langs enorme rotsen door de heerlijke gemengde bossen op de Teutokamm. Andere attracties: een mooi uitzicht op de schepen in het Dortmund-Eems kanaal.

Routebeschrijving

Vanaf het startpunt bij de parkeerplaats „Am Teutohang“ ① gaat u met 256 gemakkelijke treden naar het uitkijkpunt. Hier staat ons een indrukwekkend uitzicht te wachten over Riesenbeck en het Münsterland, de „Schöne Aussicht“ ②. Er staat een verrekijker en een informatiebord voor u klaar. Nog een paar treden omhoog, dan volgen we rechts de Teutokamm, aansluitend op de Hermannsweg, langs de rustplaats Wilhelmsruh ③. Kort daarna slaat er een smal pad naar rechts af van de Hermannsweg. We volgen dit pad, telkens op en neer naar indrukwekkende rotsen ④ aan de helling. Hierna gaat het opnieuw bergafwaarts naar het Riesenbecker Tal. Van daaruit volgen we

gemakkelijke bospaden de Lager berg op. Bij de boshut op de Schinkenstein ⑤ moet absoluut een pauze worden ingelast. Hier komen we opnieuw aan de Hermannsweg die we ca. 150 meter volgen. Bij de splitsing verlaten we deze dan naar links en we gaan onder begeleiding van het prachtige kleurspel van de loofbomen bergafwaarts naar een grote weide. Bij een kleine vijver in het dal voert de weg links ons het bos in naar een open plek. Aan het einde daarvan buigen we rechtsaf, langs de weelderige varens. We gaan opnieuw rechtsaf en komen aan een grote weide met een rustbank. Via de boshut gaan we tot aan de grote kruising midden in het bos waar we een kruiswegstation ⑥

tegenkomen. Bergopwaarts komen we dan (rechtsaf) opnieuw aan de Hermannsweg die we volgen en na ca. 200 naar links weer verlaten. Een slingerend pad voert ons langs een laatste uitkijkpunt over Riesenbeck en vervolgens verder omlaag naar de parkeerplaats ① of verder de stad in.

Wie het uitzicht vanaf de „Schönen Aussicht“ hoog boven Riesenbeck tot het eind wil bewaren, kan de weg in de andere richting (met de klok mee) volgen.

Aankomst

Vanaf de St. Kalixtus kerk in het centrum van Riesenbeck aan de Oberdorfstraße over het Dortmund-Eems kanaal. Op de Teutostraße rechtdoor verder naar het startpunt aan de rand van het bos.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats „Am Teutohang“ aan het einde van de Teutostraße: Hörstel-Riesenbeck, Am Teutohang 125, coördinaten N52° 16' 05.7", E7° 37' 52.5"

Aankomst met openbaar vervoer: buslijn R63, bushalte Riesenbeck Mitte

Lengte: 6 km, looptijd 1 ¾ uur. Deze Teutoschleife kan via de Hermannsweg met de Bevergerner Pättken worden gecombineerd (17 km)

Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 98 meter

Moeilijkheidsgraad: licht

Verzorging: veel horecagelegenheden aan start- en eindpunt in Riesenbeck

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Klooster en kunsthuis Gravenhorst
- NaturaGart Ibbenbüren-Dörenthe

Teutoschleifen

Dörenther Klippen

Berghut „Almhütte“

Rust bij de
Dreikaiserstuhl

Dörenther Klippen

Plezierig wandelen naar het monument „Hockendes Weib“

Deze weg is een uitnodiging om de Dörenther Klippen te ontdekken. De rotsen steken meer dan 40 meter uit het zandsteen en bieden een fantastisch uitzicht over het gehele Münsterland. De Dörenther Klippen zijn in de oertijd, ca. 140 miljoen jaar geleden, ontstaan als zandbanken en afzettingen in een zee.

Routebeschrijving

Vanaf de parkeerplaats „Dörenther Klippen“ aan de B219 gaan we eerst langs de camping, daarna splitst de weg zich en volgen we het linker pad. Het smalle en steile pad voert ons door het schaduwwijke gemengde bos naar het plateau omhoog. Nu gaan we wat gemakkelijker verder op een brede bosweg langs de erebegraafplaats ①. Dit is een monument ter herinnering aan 3 april 1945. Op die dag trokken de geallieerde troepen de Dörenther Klippen over er werd er een hevige strijd gevoerd. Sinds 2003 zijn de Dörenther Klippen met de omringende bossen aangewezen als beschermd natuurgebied.

Bij de grote overdekte rustplaats ② is het mogelijk om de route in te korten (rechts omlaag). Wie

verder wil, gaat linksaf via Stock & Stein in de richting Bocketal. De weg loopt in het dal verder door tot de parkeerplaats „Im Bocketal“ (2e startpunt van de route). Bij de parkeerplaats „Im Bocketal“ ③ staan achter de tennisbaan enkele banken klaar voor een rustpauze. Een zijweg (ca. 300 m) nodigt u uit om te rusten in een van de herbergen in het dorp ④. Via het Obstlehrpfad komen we weer aan de Hermannsweg die steil omhoog gaat naar de Königstein en de Dreikaiserstuhl ⑤, de boven alles uitstekende rots in het zuidoostelijke deel van de Dörenther Klippen. Hier zijn vaak bergbeklimmers aan het werk te zien.

De weg komt opnieuw aan bij een rustplaats ② en we gaan links ver-

der omlaag. Langs de prachtige weilanden en de vrijstaande boerderijen volgt de weg het Teutoburger Wald. Daarna gaat het opnieuw bergafwaarts in de richting van de Dörenther Klippen, het hoogtepunt van de wandeling. Voordat we daar aankomen, wordt u uitgenodigd in de berghut ⑥. Wie niet graag

over de rotsen klimt kan het uitzichtterras via de berghut bereiken. Enkele meters achter de hut gaan het verder naar de legendarische rotsformatie „Hockendes Weib“, de bekendste van de klippen, en de andere rotsen. De weg loopt terug langs de camping naar de parkeerplaats „Dörenther Klippen“.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats „Dörenther Klippen“ aan de B219 zuidelijk van de zomerrodelbaan Ibbenbüren, coördinaten N52° 14' 47.2", E7° 41' 42.3"; alternatief: Wanderparkplatz „Bocketal“, tegenover de camping: Im Bocketal 12, 49545 Tecklenburg-Brochterbeck, coördinaten N52° 14' 01.8", E7° 44' 43.7"

Aankomst met openbaar vervoer: de buslijnen S50 en R63 stoppen bij de zomerrodelbaan aan de noordkant van de parkeerplaats

Lengte: 9,3 km, looptijd ca. 3 1/4 uur, afkorting na 5,8 km

Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 405 meter, bij kortere route 239 meter

Moeilijkheidsgraad: gemiddeld (deels veeleisende stukken weg)

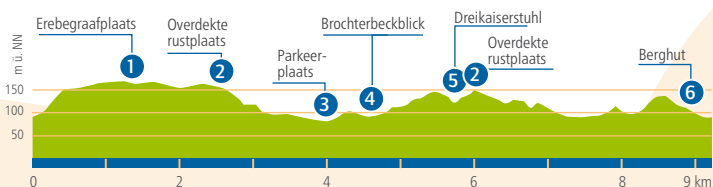
Verzorging: berghut (alleen dranken) en de horeca in Brochterbeck en Ibbenbüren

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Zomerrodelbaan, sprookjesbos
- NaturaGart, Ibbenbüren
- Aasebad

16

17

Tecklenburger Bergpfad

Uit de idyllische vakwerkhuisen van Tecklenburg naar de stille bossen van het Teutoburger Wald

Aan de lopende band prachtige vergezichten een leerrijk bospad met zeldzame boomsoorten. Brochterbeck met molenvijver, oude molen en bier-tuin bij de traditionele herberg Franz. Overige attracties: Openluchttheater Tecklenburg met het accent op musicals en bruine cafés in Tecklenburg.

Routebeschrijving

Startpunt is de parkeerplaats „Münsterlandblick“. Hier is meteen een uitkijkpunt met prachtig uitzicht. We volgen het voetpad naar links tot aan de Bismarcktoren ① (sleutel in het hotel).

Het prachtige panoramische uitzicht is de moeite van het beklimmen waard. Vlak achter de toren gaan we linksaf, langs de woonhuizen het bos in. Bij de wegwijzer rechtsaf en beneden in het dal verder op het leerpad. Daar zijn wonderlijke bomen van over de gehele wereld te zien waaronder tulpenbomen en tranendennen. Bij boerderij Voß bergopwaarts tot aan de grote schaduwwijke rustplaats in het bos. De weg loopt verder omhoog en gaat dan boven op de top over in de Hermannsweg naar de boskapel Holthausen ② en naar

het uitkijkpunt met „luisterstation“. Vanaf het natuurmonument Blücherfelsen ③ gaat het weer bergafwaarts. We steken het spoor van de Teutoburger Wald spoorlijn over en komen bij het begin van het dorp Brochterbeck ④ (hier zijn horecagelegenheden). Een smal weidepad loopt langs de rand van het dorp en vervolgens via trappen omhoog naar de kalksteengroeve ⑤. Het gaat links verder langs de heuvelrug boven de.

grote kalksteengroeve en bij het modelvliegveld rechts bergafwaarts. Door de open weiden wandelen we op ons gemak tot aan de hoeve Stallfort, dan verder langs de rand van de golfclub en de weilanden. We lopen linksaf steil bergopwaarts over een smalle weg langs het Rolandsgraf ⑥. De hoofdweg

loopt verder op de bergrug en vervolgens bergafwaarts naar een fraai landgoed. Op het heksenpad lopen we „verduveld steil“ omhoog tot aan Tecklenburg en terug naar de parkeerplaats ①. Wie zich de zware klim wil besparen, kan de route in omgekeerde richting volgen.

Aankomst vanaf Tecklenburg centrum

Vanaf het marktplein Tecklenburg door de poort, onder langs de kas-teelmuren en de jeugherberg, de straat oversteken naar de parkeer-plaats „Münsterlandblick“.

Aankomst vanaf Brochterbeck centrum

Vanaf de molenvijver langs de oude molen links op de Dorfstraße naar de protestantse kerk en naar de wegwijzer aan de uitgang van het dorp.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats „Münsterlandblick“, Tecklenburg, Am Weingarten, coördinaten N 52° 13' 08.8", E 7° 48' 18.9"; alternatief parkeer-plaats Alter Bahnhof, Brochterbeck, Im Bocketal, coördinaten N 52° 13' 47.7", E 7° 45' 10.9"

Aankomst met openbaar vervoer: buslijn R45, bushalte Tecklenburg-Stadt

Langte: 10,5 km, looptijd 3 ½ uur

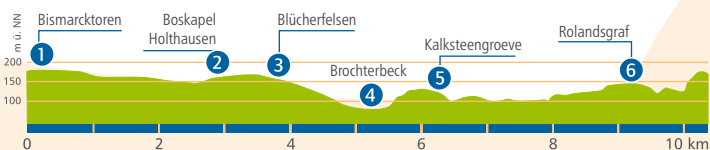
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 315 meter

Moeilijkheidsgraad: gemiddeld

Verzorging: veel horecagelegenheden aan start- en eindpunt in Tecklenburg resp. Brochterbeck

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Het oude stadscentrum van Tecklenburg met openluchttheater
- Brochterbeck met molenvijver

Uitzicht op de Canyon

Teutoschleifen

Canyon Blick

Stiftskerk Leeden

Kerkhofkapel Lengerich

Canyon Blick

Bossen, weiden en een Canyon

Vele hoogtenpunten vindt u op de premiumwandelpad Canyon Blick: uitgestrekte bosgebieden, schilderachtige landschappen, idyllische paden en rustplaatsen zorgen voor een afwisselende rondwandeling, die op het eind een spectaculair uitzicht biedt op de Lengericher Canyon.

Routebeschrijving

Vanaf de kapel op het kerkhof aan de Hortensia Garden Lengerich ① gaat de route over de Lengericher Berg. Hier volgt de tot nu toe begeleidende Teutoschleifen een ander tracé ②. Na een rustige start door het bos komt al snel de volgende etappe vol afwisseling: heerlijke uitzichtrijke weidepassages en door hekken omzoomde paden wisselen regelmatig af met rustieke bosgebieden.

Bij de oude eiken ("Brauteichen") ③ nodigen bankjes uit voor een idyllisch rustmoment in het groen, voordat het door het bos oostwaarts verder gaat. Na een wissel in de open natuur, passeert de route enkele boerderijen en gaat vervolgens licht bergopwaarts richting Leeden. Dit dorp is via een

ontsluitingsweg ④ te bereiken, terwijl de Canyon Blick zelf begint aan de geleidelijke verovering van de Leedener Berg. In het begin gaat het door geurend naaldwoud, later zetten berken en varens bijzondere accenten. Eenmaal boven staat naast de fundamenteën van het huisje ⑤ een bank klaar om op uit te rusten.

De afdaling gaat door een loofbos, later domineren de berken die samen met de larixen zorgen voor noordse flair. Na veel wisselingen tussen bos en veld passeert u Landgoed Staphorst en beklimt u opnieuw de Lengericher Berg, waar u gedurende korte tijd weer begeleid wordt door de Teutoschleifen. Even later scheiden de wegen zich opnieuw en daalt

de Canyon Blick af naar de bosrand, alwaar een Teutoschleifenbankje uitnodigt voor een korte pauze. Vervolgens voert het pad naar de naamgever van deze route: het uitzichtpunt Canyon Blick ⑥! Mysterieus schemert het groene water in de oude steengroef. De laatste etappe voert nogmaals door het bos en langs weilanden naar het ALVA Skulpturenpark en Jones Garten ⑦. Hier kunt u de kleine uitzichttoren beklimmen voor een mooi uitzicht. Daarna gaat het door de weide naar het oude kerkhof met de hortensia tuin en terug naar de parkeerplaats ①.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats Kapelle bij de Hortensia Garden, Am Kleeberg, coördinaten N52° 11' 55.7", E7° 51' 00.3"; alternatief parkeerplaats Stift Leeden, coördinaten N52° 12' 52.1", E7° 53' 03.8"

Aankomst met openbaar vervoer:

buslijn R 45 of R 46 tot Feuerwehrhaus, dan onsluitingsweg

Lengte: 10,8 km, looptijd: 3,5 uur

Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 293 m

Moelijkheidsgraag: gemiddeld

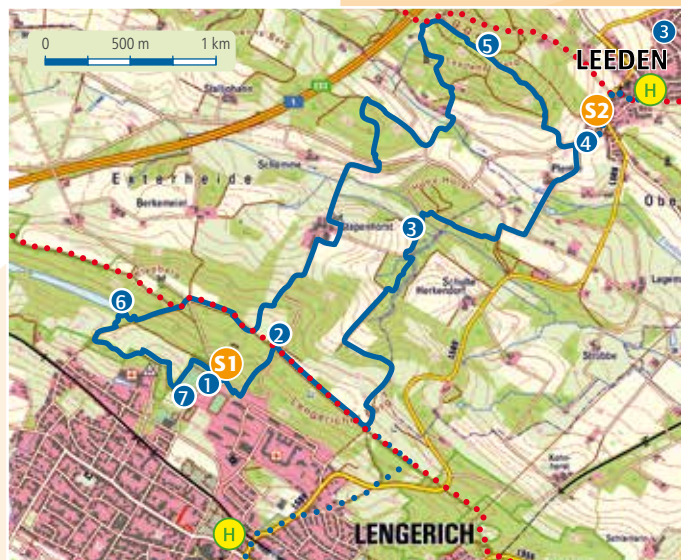
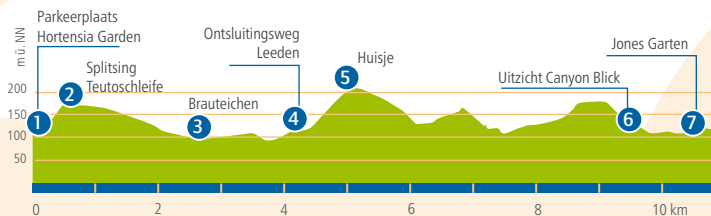
Verzorging: in Lengerich en Leeden meerdere mogelijkheden

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Hortensia Garden
- Alva Skulpturenpark
- Leeden met Stiftskerk
- Lengerich met Generationenpark, Romeins poortgebouw, evangelische Stiftskerk en diverse winkels

20

21

Holperdorper Dal

Teutoschleifen

Holperdorper

Holperdorper

Door weilanden en uitgestrekte bossen naar de „Alpengasthof“

De Holperdorper Ronde biedt over een afstand van iets meer dan 13 km verschillende beklimmingen en afdalingen en daardoor veel afwisseling: grenspaden tussen weiden en bos, mooie vergezichten en legendarische rotsen. Voor de eindafdeling nodigt Malepartus uit voor een stevige Beierse pauze.

Routebeschrijving

De route start vanaf de parkeerplaats bij het zwembad ①. Direct na het zwembad karakteriseren bossen en weilanden de route. Een brug gaat over een kleine miniwaterval en in het bos zorgt een wildpark voor tijdverdrif. Daarna komt de Holperdorper door open terrein en dan begint al snel de eerste beklimming.

Nog maar net aanbeland in het dicht begroeide en donkere bos, klatert langs de rand van de weg de bron Brüggelieth ②. Nu gaat het bergopwaarts, tot de rand van de kalkzandsteengroeve op de Aldrufer Berg bereikt wordt. Een uitzichtplatform ③ biedt fraaie vergezichten. Na een bocht naar links buigt de weg snel weer naar rechts en voert naar een rustplaats aan een straat. Na een kruising volgt de route de bosrand, passeert een

kerstbomenplantage en kruist bij een boerderij de K30. Dwars door weilanden wordt een smalle beek bereikt en vandaar slingert het pad bergopwaarts.

Boven aan de bosrand nodigt een Teutoschleifenbank ④ uit voor een pauze. Korte tijd volgt het pad de bosrand, voordat het rechts het, tijdens een storm in 2018, zwaar beschadigde bos in gaat. Voorbij de Duvensteine ⑤ voert de route korte tijd richting Goldbachtal, waar na de oversteek van de beek, de volgende beklimming wacht. Boven aanbeland geniet u van het fraaie uitzicht. De afdaling naar het Dillbachdal kruist opnieuw het bos, daarna voert een traject door de velden, met mooie uitzichten en weer terug naar het bos. Weinig later buigt de route bij de K30 naar links, om kort daarna rechts

Waldgaststätte Malepartus

„Haus des Gastes“ Lienen

naar de Liener Berg af te buigen. Middenin het bos wordt de Hermannsweg bereikt en samen gaat het dan naar Malepartus ⑥, een

horecagelegenheid in het bos waar u met Beierse gastvrijheid wordt verwelkomt. De laatste etappe gaat door het bos terug naar de parkeerplaats.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats bij het overdekte zwembad aan het eind van de Bergstraße: Lienen, Holperdorper Straße 39: coördinaten: N52° 09' 18.2", E7° 58' 17.3"

Aankomst met openbaar vervoer: vanaf Lengerich met buslijn R 46 tot het Raadhuis, van daaruit 1 km over de ontsluitingsweg.

Lengte: 13,3 km, looptijd: 4 uur

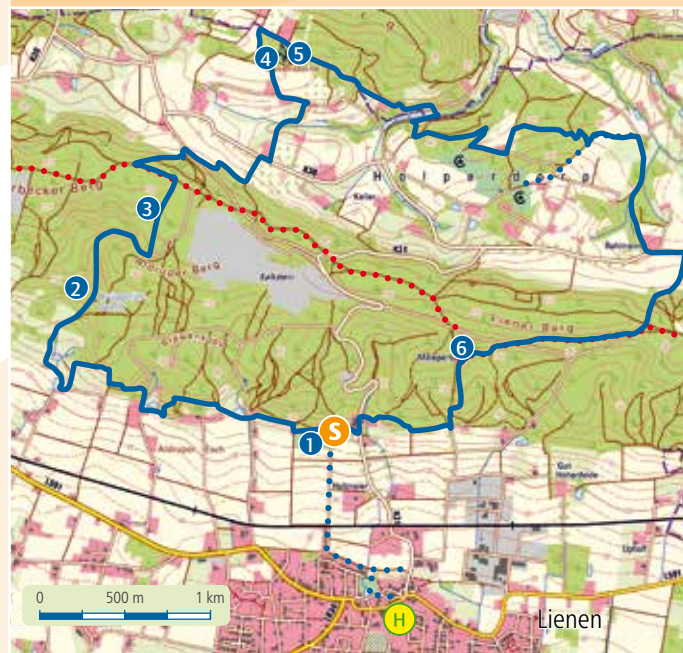
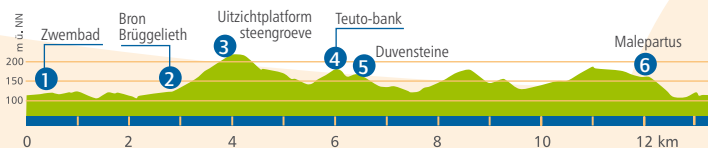
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 349 meter

Moeilijkheidsgraad: gemiddeld

Verzorging: vele mogelijkheden aan start- en eindpunt in Lienen, Waldgaststätte Malepartus en Waldschlösschen

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Blotevoetenpad Lienen met waterspeelplaats en waterbekken
- Dorpskern Lienen met veel bezienwaardige vakwerkhuisen, cafés en winkels
- Overdekt zwembad Lienen

Heiliges Meer

Mutter Bahr

Mittellandkanaal

Heiliges Meer

Vanaf het Mittellandkanaal naar het Heiliges Meer

Route door een prachtig cultuurlandschap. Attractie: de „Erdfallseen“, vooral het Heilige Meer! Op een diepte van ca. 100 meter lagen zoutvoorraden die zijn uitgespoeld waarna de bodem is ingezakt. Omstreeks 1000 AD ontstond het Heilige Meer en op 14 april 1913 de zuidwestelijk daarvan gelegen Erdfallsee. Tegenwoordig is het gebied met de meren, beken, moerassen en drassige weilanden een paradijs voor waterflora, dauw en libellen - en wandelaars.

Routebeschrijving

Vanaf de parkeerplaats bij het Ringhotel Mutter Bahr in Ibbenbüren-Uffeln ① steekt de weg het spoor en de provinciale weg over. U bereikt al snel het Mittellandkanaal ②. De wandeling loopt linksaf direct langs de oever van het kanaal. Waarschijnlijk tuft er al snel een vrachtboot uw gezichtsveld binnen.

Nadat we onder de eerste brug zijn doorgegaan, maakt de weg een bocht naar links, weg van het kanaal en steken we de provinciale weg over. Vervolgens gaan we linksaf een klein bos in en langs de bosrand komen we aan bij een kruising met een bank waar u even kunt uitrusten. De weg maakt dan een scherpe bocht naar rechts en gaat over in een romantische wandweg. Vlak voor een huis slaan

we linksaf en krijgen we een mooi uitzicht over de vruchtbare velden. We volgen daarna een bosrijke laan naar de parkeerplaats bij het Forsthaus.

Vanaf de parkeerplaats bij het vroegere restaurant „Forsthaus Heiliges Meer“ ③ (2e startpunt van deze route) loopt het pad naar links naar het natuurmuseum „Heiliges Meer“ ④. Bij de volgende tweesprong volgen we de route rechtsaf. Het pad kronkelt langs kleine kanaaltjes door het natuurreservaat. Alleen het melodieuze gekwetter van de vogels onderbreekt de stilte van de natuur. Via het wildrooster komen we aan in een prachtig heidelandschap met reusachtige oude bomen. Bijna aan het einde van de heide gaan we links opnieuw langs een wildrooster

ter direct naar het „Heilige Meer“ ⑤ met een prachtig uitzicht over het meer. Vervolgens buigen we rechtsaf naar een aantal andere, kleine „Erdfallseen“ ⑥. Na deze romantische rondwandeling gaan we rechtsaf in de richting van de heidevijver en komen we met een beetje geluk onderweg een kudde schapen tegen. Aan de bosrand komen we aan bij de hut „Drielandenpunt“ ⑦. Nog een klein stukje door veld en bos (rechts aanhouden) en we zien de huizen van Uffeln. We lopen langs de landingsplaats voor luchtballonnen direct naar het Ringhotel Mutter Bahr ① waar we meteen worden aangetrokken door de biertuin. De parkeerplaats ligt slechts enkele stappen terug.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats Ringhotel Mutter Bahr, Nordbahnstr. 39, in Ibbenbüren-Uffeln aan de L 598, coördinaten N52° 19' 49.4", E7° 37' 36.3"; alternatief: parkeerplaats „Forsthaus Heiliges Meer“ aan de L 504, coördinaten N52° 20' 51.6", E7° 38' 01.6"

Aankomst met openbaar vervoer:

op werkdagen vanaf Ibbenbüren lijn RFB T28 (busstation perron A/1) tot halte Uffeln-Wieter

Lengte: 9 km, looptijd 2 1/4 uur

Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 70 meter

Moeilijkheidsgraad: licht

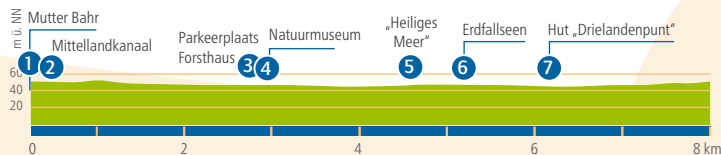
Verzorging: Ringhotel Mutter Bahr, restaurant Wenning-Wieter en horecagelegenheden in Ibbenbüren, Hopsten en Recke

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.)

- Natuurmuseum Heiliges Meer
- Zwavelbad Steinbeck
- Steinbeck met zwembad in het bos

24

25

Teutoschleifen

Sloopsteener Seerunde

Doppelheuerhaus

Sloopsteene

Sloopsteener Seerunde

Een graf, een meer en een sprookjesbos

De weg begint meteen met een cultureel hoogtepunt van de hoogste orde: de Sloopsteenen. Daarna betovert dit premiumwandelpad met z'n sprookjesachtige bospassages en eerbiedwaardige beuken en eiken. Bij de Niedringhaussee zorgen een echt strand en Scandinavische flair voor een perfecte vakantiestemming.

Routebeschrijving

Gelijk na de start bij de parkeerplaats bij de Sloopsteenen ① treedt bij het tripelpunt van de route de naamgever van dit wandelpad op de voorgrond: de Sloopsteene ②. Dit is het grootste megalithische graf van Westfalen, evengoed zo'n 4000 jaar oud ... Het spreekt voor zich, dat dit langgraf van machtige zwerfkeien eens goed in ogenschouwen genomen wordt.

Het gaat verder, door het aantrekkelijke bos en al snel ter afwisseling ook langs de bosrand en dan weer door het bos naar een boerenhoeve. Hier steekt u een spoor over en duikt daarna een prachtig geaccidenteerd bos in, waarin ook altijd weer machtige woudreuzen te bewonderen zijn. Zonder echte grote klimmen of afdalingen gaat

de route nu naar het Auenwald bij de Niedringhaussee.

Al snel leidt de route via idyllische oeverwegen en -paden rondom het meer. Daarbij valt steeds weer te genieten van het grandioze uitzicht ③ over het rustige water, dat een veilig heenkomen biedt voor talloze watervogels. Langzaam verandert de natuur en na het passeren van het authentieke oeverbos is daar dan midden in de natuur een niet te versmaden, onvervalst zandstrand ④ om even te blijven verpozen of te dromen! In het verdere verloop wordt het dan echt Noords, want berken en dennen zorgen voor een Scandinavische atmosfeer, het hars verspreidt zijn kruidige geur en het zand knarst zacht onder de zolen: ontspanning gegarandeerd!

Kalmpjes begeleidt de Sloopsteener Seerunde de wandelaar terug naar het plaatselijke bos, dat voor een deel met een zijn majestieus koepelvorm zorgt voor een feestelijke stemming. Zo bereiken we het Doppelheuerhaus ⑤. Hier nodigt een bank uit tot het inlassen van een pauze. Het verdere verloop biedt nog enige korte bezoeken aan de bosrand, voordat een langere passage van een akker zorgt voor afwisseling met prachtige vergezichten. Het slotstuk is dan nogmaals voorbehouden aan het bos, totdat bij het tripelpunt bij de Sloopsteenen ② deze ontspannende, met natuurlijke attracties rijk gevulde cirkel zich sluit en eindigt bij de nabijgelegen parking ①.

Startpunt en parkeerplaats: parkeerplaats bij de Sloopsteinweg bij Westerkappeln, coördinaten N52° 19' 16.2", E7° 54' 36.1"

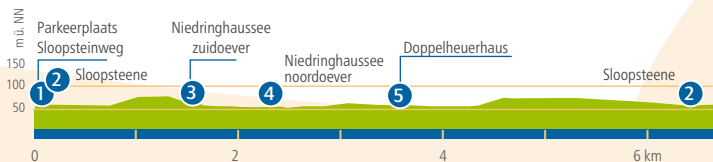
Aankomst met openbaar vervoer: vanaf Osnabrück buslijn R11 tot „Zu den Sloopsteenen“

Lengte: 6,7 km, looptijd ca. 2 uur
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 49 meter

Moeilijkheidsgraad: licht
Verzorging: onderweg geen, in Lotte en Westerkappeln diverse mogelijkheden

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Tractormuseum Westerkappeln met origineel boerencafé (van april tot oktober)
- Cultuurboerderij Westerbeck
- Velper watermolens
- Mühle Bohle

Tecklenburger Romantik

Stedelijke ontdekkingen

Deze stadswandeling is niet zomaar een rondwandeling langs bijzondere plekken in en rond Tecklenburg. Nee, dit traject verbindt via een ontspannende route historisch belangrijke hoogtenpunten met natuurattracties. De combinatie met rustige bos- en weidepassages zorgt voor een unieke en meeslepende mix!

Routebeschrijving

Gelijk na de start op parkeerplaats Burgberg ① wacht er al een bijzondere lekkernij op de wandelaar: de rotsen van de Hexenküche ②. De met geheimzinnige gaten doorspekte rotsen laten de fantasie de vrije loop, maar vereisen ook een 'vaste voet' en stevige wandelschoenen, want de afdaling is beslist uitdagend.

Na het bedwingen van de afdaling volgt een schitterende passage, die eerst door het bos, maar al snel langs de bosrand loopt, alvorens u via het open veld Gut Hülshoff bereikt. Vanaf hier leidt de route naar het nabijgelegen infocentrum van het biostation Kreis Steinfurt, dat zich bevindt in een voormalige zaagmolen ③.

Nu duikt de weg het soortenrijke bos in, volgt de Mühlbach en voert de wandelaar naar Haus Marck, dat na een korte omweg ④ vol in het blikveld verschijnt. Langs de „Breiten Teich“ en de „Königsteich“ gaat het naar de parkeerplaats van Haus Marck ⑤, van waaruit de route flink bergopwaarts gaat.

Langs de straat met de naam „Am Himmelreich“ gaat de weg omhoog naar de Bahnhofstraße. Vandaar leidt een smalle trap naar het hart van de stad: de Marktplatz ⑥. Hier zorgen de VVV, het Modersohnmuseum en de horeca ervoor dat u graag even wilt pauzeren, alvorens de evangelische kerk de volgende tussenstop vormt. Via het Kirchpfad gaat het verder naar

het Kurpark, alwaar reusachtige rododendronstruiken u tijdens de afdaling begeleiden. Door een oude houten poort verlaat u het Kurpark en betreedt u bij de Ibbenbürener Straße het oude centrum. Pittoreske vakwerkhuisen omzomen nu de weg, die naar de Brunnengasse leidt. Daar begint de eindklim naar boven, naar de burcht ⑦. Voorbij de poort begint de indrukwekkende omgang van de machtige muur met uitzicht op de Wierturm, die ter ere van Dr. Wier, tegenstander van de heksenvervolg, is opgericht. Bij de jeugherberg splitst zich een trappenpad af, dat terugvoert naar de parkeerplaats ①, waar deze bijzondere rondwandeling eindigt.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats Burgberg, Meesenhof (betaald parkeren), coördinaten N52° 13'06.6", E7° 48' 28.6"; Alternatief: parkeerplaats Königsteiche, Königstraße, coördinaten N52° 12'49.5", E7° 48'45.1"

Aankomst met openbaar vervoer:

buslijnen R45, 140, 136, 137 tot Tecklenburg

Lengte: 6,2 km, looptijd ca. 2 ¼ uur

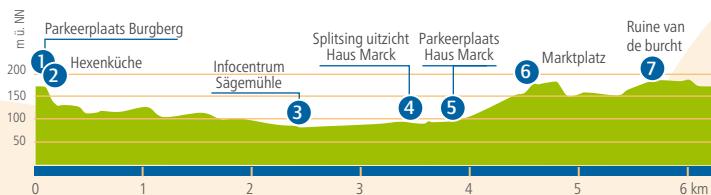
Totaal hoogteverschil klimmen/ dalen: telkens 174 meter

Moeilijkheidsgraad: licht (deels veeleisende stukken weg)

Verzorging: vele mogelijkheden in Tecklenburg

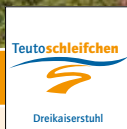
Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Ritten met de postkoets en Backhaus Haus Hülshoff
- Waterburcht Haus Marck (rondleidingen april tot oktober zaterdags om 10 uur)
- Kuurpark met Kneippbassin en kruidentuin

Dreikaiserstuhl

Klimplezier
Dreikaiserstuhl

Onderweg

Dreikaiserstuhl

De rotsen op, klaar? af!

We gaan flink omhoog op deze route, met het accent sterk op de natuur, maar niet zonder een link naar de bebouwde kom van Brochterbeck. Boomgaarden en veelsoortig bos vormen het kader voor een avontuur op de rotsen, want met de Königstein en de Dreikaiserstuhl worden maar liefst twee rotsmassieven verkend.

Routebeschrijving

U vertrekt op de wandelaarsparkeerplaats in het Bocketal ① tegenover de camping. Al na wenige passen stuit u op de Teutoschleife Dörenther Klippen, waarmee de ronde naar de Dreikaiserstuhl samen wordt uitgevoerd. Omwille van het reliëf is het praktisch, de route te lopen met de wijzers van de klok mee, daarom buigt u nu linksaf en volgt u het bospad zonder grote hoogteverschillen richting Brochterbeck.

Al snel komt voor korte tijd het Brochterbecker Teutoschleifchen erbij, maar na het oversteken van het spoor bereikt u al de rand van de plaats, waar de wegen zich weer scheiden ②. Wie dat wil, kan hier een omweg door het idyllische centrum van de plaats inlassen.

De Dreikaiserstuhlrondgang buigt af naar rechts en gaat nu in toenemende mate bergopwaarts. Langs de weg staan boomgaarden en u krijgt uitleg over zeldzame appelsorten, voordat de weg het bos in voert. Na een kort, pittig steil stuk verloopt de weg wat vlakker, en kort daarop kan de eerste rots van de dag al beklommen worden.

Bij de Königstein ③ biedt een bank de gelegenheid in alle rust te genieten van het uitzicht over het Bocketal. Het gaat verder door Scandinavisch aandoend bos en al snel buigt er een pad af, dat leidt naar de naamgever van de route: de Dreikaiserstuhl ④. Diens machtige rotsblokken nodigen uit tot een oponthoud, het beklimmen ervan kan echter beter worden overgelaten aan de profs.

Bijna vlak verloopt het wandelpad door het bos tot aan een paddenstoelvormige schuileplaats ⑤: hier is het mogelijk om te wisselen naar de grote ronde van de Teutoschleife. Het Teutoschleifchen echter, buigt direct weer af naar rechts en vraagt op de deels steile afdaling om plettendheid, uitstekende schoenen en goed voetenwerk. Zodra de weg afvakt, is het tijd voor genoeglijk boswandelen aan de voet van de rotsen. Met uitzicht over de schitterende weilanden in het Bocketal gaat u terug naar de parkeerplaats ①, waar deze ontspannende route eindigt.

Startpunt en parkeerplaats:

Wandelaarsparkeerplaats „Im Bocketal“, Brochterbeck, coördinaten N52° 14' 01.3", E7° 44' 44.0"

Aankomst met openbaar vervoer:

vanaf Ibbenbüren met buslijn R45 tot Bocketal Bahnhof of camping

Lengte: 3,6 km, looptijd 1 ¼ uur
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 86 meter

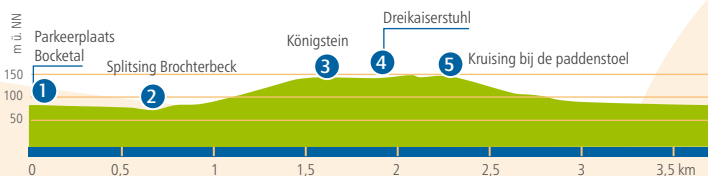
Moeilijkheidsgraad: licht (deels veeleisende stukken weg)
Verzorging: camping Bocketal, meerdere mogelijkheden in Brochterbeck

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Klimplezier Dreikaiserstuhl (Info: Bergfreunde Ibbenbüren)
- Dorpskern Brochterbeck met vak werk bij de Mühlenteich

30

31

Boomgaard

Zonsondergang
op de Kleeberg

Brochterbecker Landpartie

Ontdekkingen rondom Brochterbeck

Op de zeer spannende rondwandeling om Brochterbeck wachten u niet alleen maar geweldige uitzichten. Binnen het repertoire van deze route passen evengoed geologische inkijkjes, passages over sprookjesachtige paden en idyllische bosranden. En dan is er natuurlijk ook de plaats zelf, met z'n fraaie vakwerkhuisen langs de lieflijke Mühlteich.

Routebeschrijving

Deze afwisselende rondgang rondom Brochterbeck begint midden in de plaats op de parking aan de Dorfplatz ①. Meteen leidt de Moorstraße naar de idyllische Mühlteich ②, waar nieuwsgierige lama's de wandelaars in de gaten houden, mooie vakwerkhuisen een aantrekkelijk bijprogramma bieden en een uitstekend onderhouden Kneipp-bassin graag een verkoelende verfrissing wil verzorgen.

Vanuit de Dorfstraße gaat het naar de open natuur en de schaduwrijke bossen boven het dorp in oostelijke richting. Daarbij geniet u zo nu en dan van een uitzicht op de plaats.

Kort voor een straat komt het Tecklenburger Bergpfad erbij, waarmee nu gemeenschappelijk het plateau boven de voormalige kalksteengroeve veroverd wordt.

Na de beklimming krijgt u niet alleen op de pleisterplaats aan de Dornstein, maar even later ook op een uiterst gerieflijke Teutoschleifen-ligbank ③ prachtige uitzichten over het Münsterland.

Een geweldig glooiend pad leidt naar een volgend uitzicht: dit keer treft u fantastische geologische inkijkjes in de oude steengroeve ④, die deels gevolgen zijn.

Nog even dient u de wandeling over het pad te vervolgen, dan buigt het bergpad af en daalt het Teutoschleichen af in het dal. Nog even leiden de wegwijzers u door de Bree-Wiesen, dan sturt de route langs de bosrand op Brochterbeck aan, waarbij zich telkens weer prachtige panorama's onvouwen. Tenslotte bereikt u het oude station ⑤, waarvan de

wandelaarsparking als alternatief startpunt kan dienen. Na het oversteken van de straat stuit het pad in het Bocketal op de Teutoschleife Dörenther Klippen en het Teutoschleichen Dreikaiserstuhl. Zodra deze echter afbuigen naar de Klippen, voert de Brochterbecker Landpartie u over het idyllische Haselnusspfad tussen tuinen en de Mühlenbach weer in de richting van het centrum. Langs de kerk gaat de weg met enkele slingers weer naar parkeerplaats ①.

Aan het slot van deze bijzonder spannende wandeling treft u als bekroning op uw inspanningen zelfs meerdere gastheren die u graag zullen voorzien van een versnapering.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats centrum Brochterbeck (Dorfplatz Dorfstraße), coördinaten N52° 13' 30.2", E7° 44' 53.0"; alternatief: parkeerplaats Alter Bahnhof Brochterbeck, Im Bocketal, coördinaten N52° 13' 47.6", E7° 45' 12.1"

Aankomst met openbaar vervoer: vanaf Ibbenbüren buslijn R 45 tot „Mitte"

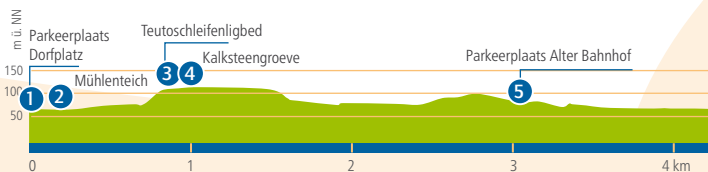
Lengte: 4,5 km, looptijd 1 ½ uur
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 102 meter

Moelijkheidsgraad: zeer licht (deels veeleisende stukken weg)
Verzorging: meerdere mogelijkheden in Brochterbeck

Tips van de auteurs

(zie pag. 46 e.v.):

- Kneippbassin
- Klimplezier op de Dreikaiserstuhl:
Info bij de Bergfreunde Ibbenbüren

Otto Modersohn-
museum

Wierturm

Modersohns Spuren

Op pad met Modersohn

In de voetsporen van de bekende Westfaalse schilder Otto Modersohn ver- kent de naar hem vernoemde route de plaats Tecklenburg en de directe om- geving. Tussen het oude centrum, het kuurpark en de ruïne van de burcht illustreren verhelderende borden enkele locaties van zijn landschappen, zo- als die ontstonden in het spanningsveld tussen een naturalistische en wat lossere wijze van schilderen.

Routebeschrijving

Het spoorzoeken begint op de parkeerplaats Burgberg ①. Door het Meesenhof loopt u het hart van Tecklenburg in, waar naast de Marktplatz ② het Otto Moder- sohn-museum Tecklenburg u voor een bezoek uitnodigt. Maar ook pal langs de route kunt u een kijkje nemen in het werk van de schil- der: de eerste verklarende borden plaatsen werken van Modersohn in een hedendaags perspectief en verduidelijken de wisseling der tijden.

Vanaf de Marktplatz gaat u snel naar de volgende stop van deze bijzondere reis in de tijd, want na het afdalen van een trap voert va- nuit de Bahnhofstraße de nauwe steeg „Am Wellenberg“ meteen weer bergopwaarts en gaat daar langs het Poppenmuseum. Via

kronkelweggetjes leidt de route door het pittoreske vakwerkdecor naar het volgende informatiepa- neel bij de evangelische kerk. Ver- volgens leidt het kerkpad de wan- delaar verder naar het Kurpark ③ dat natuurlijk ook Modersohn in- spiratie heeft geboden voor enkele werken. Met nog wat slingers laat de weg het mooi ingerichte Kuur- park ontdekken, passeert daarbij ook het Kneippbassin en de kru- identuin en gaat tenslotte via de trap omhoog naar de Fliederweg.

Nu volgt een meer natuurlijke pas- sage met uitzicht, die loopt van de stadsrand naar het bos. Daar begint het originele „Elmars Pfad“. Na gestaag afdalen buigt de Mo- dersohnweg linksaf en bereikt u een idyllische rustplaats bij de „Al- ter Steinbruch ④. Daarna wint u

snel hoogte en verlaat u het bos. Met een mooi uitzicht over Tecklenburg gaat het rechtsaf naar het openlucht- bosbad, waar zich nog een Modersohn-halte ⑤ be- vindt. Na de afdaling naar het dal en een korte omweg bergopwaarts gaat u weer naar het Kurpark. Bos en weide zorgen dat u zich niet verveelt, voordat u opnieuw het oude centrum bereikt. De Armentreppes brengt u omhoog naar de ruïne van de burcht ⑥ met het vol- gende infopaneel. Nu pas- seert u nog de Wierturm en de jeugd-herberg en komt u over het pad naar beneden op parkeerplaats ①.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats Burgberg, Meesenhof (betaald parkeren), coördinaten N52° 13' 06.6", E7° 48' 28.6"; alterna- tief: parkeerplaats Münsterlandblick, Am Weingarten (betaald parkeren), coördina- ten N52° 13' 08.4", E7° 48' 19.4"

Aankomst met openbaar vervoer:

vanaf Ibbenbüren, Lienen of Lotte rijden enkele buslijnen naar Tecklenburg (R45, 140, 136, 137)

Lengte: 4,4 km, looptijd 1 ½ uur

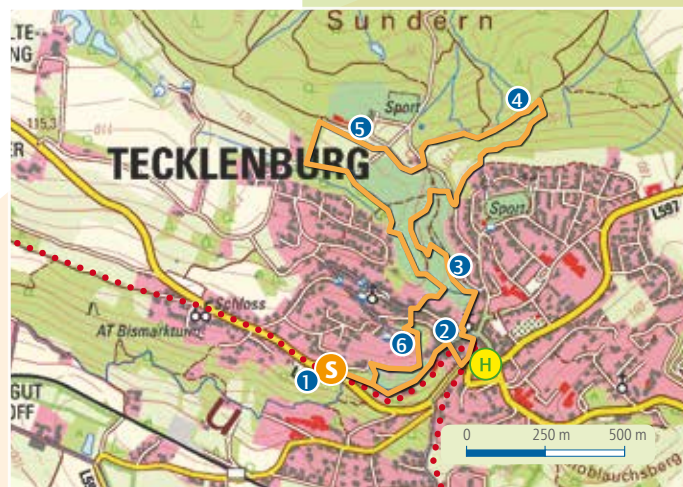
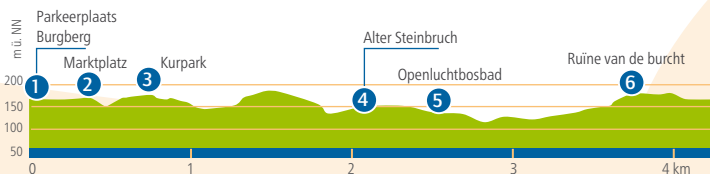
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 160 meter

Moeilijkheidsgraad: licht (deels veeleisende stukken weg)

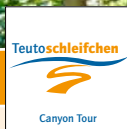
Verzorging: veel gelegenheden in Tecklenburg

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Otto Modersohn Museum
- Poppenmuseum
- Kunstexpositie in de Legge
- Oude centrum van Tecklenburg met openluchttheater en Wierturm
- Openluchtbosbad

Uitzichtplatform
bij de Canyon

Uitzicht op
Lengerich

Kerkhofkapel
Lengerich

Canyon Tour

Fabelachtige uitzichten en indrukken

Wat een feest voor de zintuigen! Op de Teutoschleifchen Canyon Tour zijn het niet alleen de fijne passages van bos en beemd die enthousiasme oproepen, maar bovenal de schitterende vergezichten over het Tecklenburger Land. Bijzonder hoogtepunt echter is ongetwijfeld het uitzicht over de Canyon met zijn schitterende meer!

Routebeschrijving

Vanaf de kerkhofkapel bij de Hortensia Garden Lengerich ① slingert het Teutoschleifchen zich al snel monter door het aantrekkelijke bos, de berg op naar het plateau van de Kleeberg. Daar maakt het zich maar kort los van de „grote broer“, de Teutoschleife Canyon Blick. Een verend bospad levert een geweldige afwisseling tussen een heerlijk gemengd loofbos en open veld, alvorens uitkijkpunt Ziegenhütte ② voor het eerst een blik in de Canyon verschaft.

Vol elan gaat de tour verder en onthult vanaf de steil neigende helling bij uitkijkpunt Kleeberg ③ een grandioos uitzicht, waarbij de Canyon, maar ook Lengerich vol in beeld liggen. Daarna omsluiten het Teutoschleifchen,

voordat het volledig het bos induikt en al snel pittig bergafwaarts gaat. Kort voor de Tecklenburger Straße buigt de route af naar een parallelpad en al snel zorgen golvende weiden en velden voor een fraaie omgeving langs de weg.

De blik dwaalt nu af naar de aan de horizon hoog oprijzende kalkwanden, maar het duurt nog even voordat die nader bekeken kunnen worden. Een ontspannende, authentieke doorsteek door het bos brengt de wandelaar aan de rand van de plaats Lengerich. Al snel zijn de huizen gepasseerd en het hoogtepunt van de route komt nu nabij. Dan is het zover: bij uitkijkpunt Canyon Blick ④ schittert het smaragdgroene water in de voormalige kalksteengroeve en

bieden de imposante steile wanden inzicht in de ontwikkeling van de aarde.

Het valt zwaar, deze idylle te verlaten. Maar even later nodigt naast het pad een Teutoschleifenbank met zicht op met bos omzoomde weiden u uit om even te pauzeren.

Na een verkwikkende onderbreking volgt de route de rand van de weide, alvorens een laatste keer te verdwijnen onder de bladerbaldakijn van het bos. Twee korte slingers, dan bereikt u weer het oude kerkhof met de Hortensia Garden en de kapel ①, waar de cirkel van deze route vol vergezichten zich sluit.

Startpunt en parkeerplaats: parkeerplaats Kapelle bij de Hortensia Garden, bij de Kleeberg, coördinaten N52° 11' 55.7", E7° 51' 00.3"

Aankomst met openbaar vervoer: buslijn R45 of R46, halte Feuerwehrhaus, dan Zuweg

Lengte: 5,3 km, looptijd 2 uur
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 132 meter

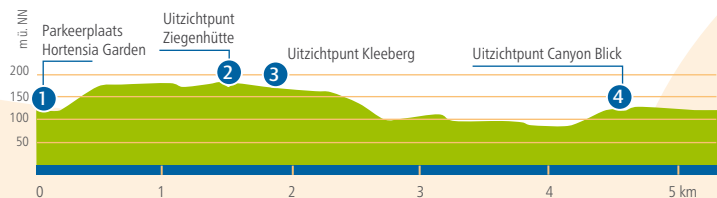
Moelijkheidsgraad: licht
Verzorging: onderweg geen, in Lengerich meerdere mogelijkheden

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

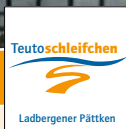
- Hortensia Garden
- Alva beeldenpark
- Lengerich met Generationenpark bij de Gempthalle, Torhaus Römer, ev. Stadtkirche en winkelmogelijkheden

36

37

Oude
watermolen

„Afrouper“

Bij de Mühlenbach

Ladbergener Pättken

En maar steeds langs de beek ...

Het Ladbergener Pättken loopt vol afwisseling naar de bekende en minder bekende uithoeken van Ladbergen en volgt daarbij meestal de traag stromende Mühlenbach. Met de spannende mix van bruisend dorpsleven en ontspannend groen biedt deze route een ideaal rustpunt in het leven van alledag.

Routebeschrijving

De start is op de Kirchplatz ①, midden in Ladbergen. Van hier gaat u naar rechts de Dorfstraße in en volgt deze tot aan de Mühlenbach. Toch steekt u de beek nog niet over, maar buigt u rechtsaf een doodlopende straat in. Tussen tuinen en de beek gaat het verder langs de oever en al snel wordt de steeg een natuurpad. Na een korte passage van weelderig groen bereikt u de Mühlenstraße. Hier is het zover: direct bij de imposante Alte Wassermühle ② steekt u over naar de andere oever en loopt u door een klein stuk grasland naar de nabije bushalte. Voorzichtig de drukke Mühlenstraße oversteken en daarna rechtuit de rustige Jahnstraße in. Ter hoogte van het raadhuis voert het Ladbergener Pättken naar het aantrekkelijk ontworpen Friedenspark ③, waar met name

een kleine vijver en een door een oeroude blauweregen omwonden wildromantische pergola u uitnodigen om even halt te houden. Aan het einde van het park loopt de weg langs een sportveld, maar al snel omzomen uitgestrekte paardenweiden de rand van de weg, terwijl aan de rechterkant de Mühlenbach gezapig stroomt.

Met een klein niveauverschil bedwingt u het talud van de oever en wandelt u verder tot aan het straatje bij Hof Lagemann. Daar buigt de route rechtsaf en steekt opnieuw de beek over. Gelijk na de brug knikt het pad rechtsaf, om uit te komen in het midden van de uitgestrekte Mühlenbach-Wiesen ④ en dat zorgt voor heerlijk wandelen in de natuur. Na het doorkruisen van wat struikgewas worden de eerste huizen gepasseerd. Kort

daarna bereikt de oeverweg weer het Friedenspark, waar naast de levensechte bronzen beelden van een baker en van een turfsteker ⑤ banken klaarstaan voor een pauze. De beelden herinneren aan armoede en aan de zware arbeid van de hannekemaaiers. Vanaf de beelden loopt de weg verder, voor het oversteken van de Mühlenstraße.

Aan de andere kant van de straat loopt het Kirchpatt naar de kerk en naar de naastgelegen Kirchplatz ①.

Startpunt en parkeerplaats: parkeerplaats Kirchplatz Ladbergen, coördinaten N52° 08' 02.3", E7° 44' 12.7", op marktdagen (vrij); alternatief: parkeerplaats Jahnstraße Ladbergen, coördinaten N52° 08' 10.7", E7° 44' 22.4"

Aankomst met openbaar vervoer: vanaf Lengerich, Greven, Münster buslijn R 51

Lengte: 3,3 km, looptijd 1 uur

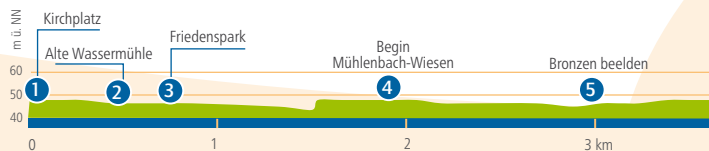
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 5 meter

Moeilijkheidsgraad: zeer licht

Verzorging: in Ladbergen zijn er talloze gelegenheden

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Friedenspark
- Historische rondwandeling door Ladbergen
- Graanmolen Erpenbeck: de molen kan op aanvraag worden bezichtigd, inclusief een maaldemonstratie

Schultenhof

Onderweg

Marienbrunnen

Köllbachtal

Ontspannen langs het water

Aan de rand van Mettingen in het Köllbachtal verleidt deze bosrijke rondwandeling tot ontspannen onder de boomtoppen. Naast veelzijdige bospassages wordt het tracé ook telkens weer gekenmerkt door water: visvijvers, de Köllbach, de Marienbrunnen en het Kneippbassin zijn hoogtenpunten, die zorgen voor afwisseling.

Aankomst

Wie op de kleine parkeerplaats bij het portaal geen plaats vindt, kan uitwijken naar de Kirchplatz en komt van daar op de 300 m lange, bewegwijzerde toegangsweg naar de start van de route op parkeerplaats Schlangenpättken ①.

Routebeschrijving

Naast de zacht kabbelende Köllbach loopt u meteen het bos in, waar zich op een kleine steiger het tripelpunt ② van de route bevindt. De route is het mooist, wanneer tegen de wijzers van de klok in gelopen wordt. Daarom wandelt u nu rechts in het idyllische bos bergopwaarts.

Maar al bij de eerste splitsing wijzen de logo's naar links naar de flanken van de helling. Van het bijna vlakke pad glijdt uw blik naar het dal naar de visvijvers aldaar,

voordat u aan de rand van het kerkhof nog even op de bodem van het dal loopt. Dan slingert het Teutoschleifchen naar rechts de berg op en ontvouwt zich het bos met zijn luisterrijke beuken.

Ook na de rustplek „Alter Waldspielplatz“ ③ gaat het gestage omhoog-omlaag alsmaar door, dan gaat de weg weer naar beneden, steekt het Talsträßchen over en gaat aan de andere zijde opnieuw omhoog, waarbij een bijna Scandinavisch aandoend, soortenrijk bos doorkruist wordt.

Kort voor het bereiken van de straat „Zum Nordschacht“ buigt de route naar een koepelbos af en al snel wordt de weg omgeven door dicht gemengd bos, waardoor u niet merkt dat u zich nu aan de rand van de Nordschachtgroeve bevindt. Met enkele veranderingen van richting, en langs de oude

kerksteengroeve ④, bereikt u ontspannen over natuurpaden de Marienbrunnen ⑤, waar in het heerlijke beukenbos banken klaarstaan voor een relaxte pauze. Rustieke paden leiden vervolgens bergafwaarts. Maar toch staat u nog een laatste omweg te wachten, want hier biedt het goed onderhouden Kneippbassin ⑥ een gezonde verfrissing voor vermoeide spieren.

Makkelijke bospaden leiden daarna, met goed uitzicht over de visvijvers naar het tripelpunt ② bij het Schlangenpättken, van waar u snel terug naar parkeerplaats ① of anders verder naar het centrum kunt lopen.

Startpunt en parkeerplaats:

parkeerplaats bij het Schlangenpättken, coördinaten N52° 18' 44.4", E7° 46' 39.6"; alternatief: parkeerplaats op de Kirchplatz, Mettingen (toegangsweg), coördinaten N52° 18; 52.9", E7° 46' 43.5"

Aankomst met openbaar vervoer:

buslijn 114 vanaf Osnabrück

Lengte: 4,5 km (300 m toegangsweg Kirchplatz), looptijd 1 ¼ uur

Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 95 meter

Moeilijkheidsgraad: zeer licht

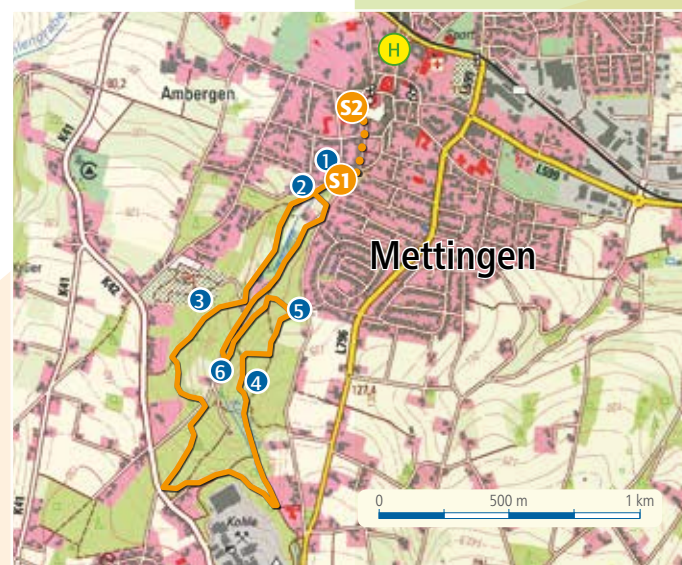
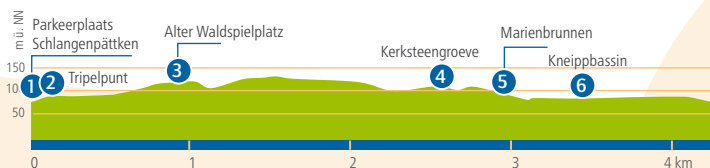
Verzorging: onderweg geen, in Mettingen meerdere mogelijkheden

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Historische dorpskern van Mettingen met Tüöttenmuseum
- Hofanlage Schultenhof met school- en postmuseum

40

41

Onderweg

Tractormuseum
Westerkappeln

Schachselwiesen

Pure ontspanning!

Ontspanning is tegenwoordig populair, daarom zorgt het Teutoschleichen Schachselwiesen ervoor dat de wandelaar met een inspirerend ongecompliceerde, maar zeker niet saaie route de stress van alledag achter zich kan laten. De geslaagde mix van kanaal-, bos- en weidepassages biedt natuurlijke onthaasting, en wel gratis!

Routebeschrijving

De start van de route bevindt zich bij camping Weißes Moor ¹ direct bij het Mittellandkanaal, dat via een kort tussenweggetje bereikt wordt. Op een kleine steiger zijn de voorbijvarende schepen uitstekend te bekijken. Maar dat lukt evengoed vanaf het comfortabele, enigszins verharde oeverpad, dat de route nu naar links volgt.

Ter hoogte van de brug over het kanaal ² bereikt u een straat, die u oversteekt. Met een kleine links-rechtsbeweging buigt de route nu af naar een boerderij en loopt naar de nabijge bosrand.

Wisseling van scène: nu bepaalt de geslaagde en aantrekkelijke mengeling van velden en bos de omgeving van de weg. Even gaat de natuurlijke weg door een stuk

bos, dan volgt hij weer de bosrand en biedt daarbij de gelegenheid, de blik te laten glijden over de uitgestrekte velden.

Na een knik naar links wandelt u langs de uitgebreide velden van hoeve Grundmann ³. Nieuwsgierig aanschouwen de elegante paarden de wandelaars, die op hun beurt weer genieten van de viroeters. Kort na de hoeve stuurt de wegwijzer u op een kruising naar links, een bosperceel in.

Nu zorgt een veelheid aan plantensoorten, van knoestige dennen tot het in de voorzomer rijk bloeiende rentenboompje voor spannende afwisseling. Na opnieuw de Schachselstraße te zijn overgestoken, passeert u het Bedjeshof, voordat hoog opgeschoten gemengd loofbos het

wandelpad omgeeft. Nu duurt het niet lang meer, want na nog maar twee omwegen zijn de naamgevers van de route bereikt: de uitgestrekte weilanden rondom de „berg“ Schachsel ⁴.

Weidse vergezichten over de wuivende zee van gras blijven steken op wat struikgewas en groepjes bomen en zorgen zo voor ontspanning. Enkele veranderingen van richting voeren relaxt door de natte weilanden en terug naar het kanaal. Met uitstekend zicht op de vaak waar beladen schepen, gaat de oeverweg naar links, tot deze ontstressende route eindigt bij de camping ¹.

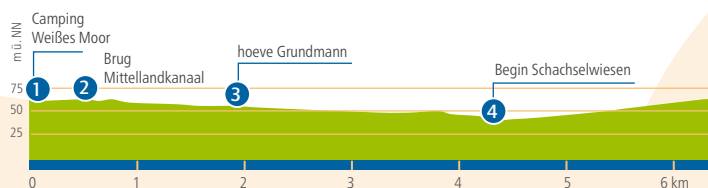
Startpunt en parkeerplaats: camping Weißes Moor, coördinaten N52° 22' 00.0", E7° 51' 07.7"

Aankomst met openbaar vervoer: op schooldagen slechts beperkt: buslijn 113 tot Seeste
Lengte: 6,5 km, looptijd 2 uur
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 16 meter

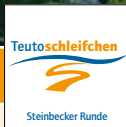
Moeilijkheidsgraad: zeer licht
Verzorging: op de camping (let op de openingstijden), in Westerkappeln meerdere mogelijkheden

Tips van de auteurs

- (zie pag. 46 e.v.):
- Tractormuseum Westerkappeln met boerencafé
 - Centrum met Evang. Stadskerk

Bij het
Mittellandkanaal

Herinnering aan de
mijnbouwtraditie

Uitkijktoren
Buchholzer Schachthütte

Steinbecker Runde

Door het Buchholzer kolengebied

De Steinbecker Runde presenteert op onderhoudende wijze veel facetten van de omgeving van Steinbeck: na de makkelijke passage bij het Mittellandkanaal gaat u via het open veld naar het Buchholzer Forst. Het spoor van de kolenmijnbouw leidt naar een uitkijktoren, die zorgt voor uitzicht en nieuwe inzichten, alvorens de route door de velden terug naar Steinbeck loopt.

Routebeschrijving

Bij de parkeerplaats in de Dorfstraße in Steinbeck ①, tegenover de kerk, begint de Steinbecker Runde, die het best gelopen kan worden met de wijzers van de klok mee. Zodoende wacht u na het oversteken van de Recker Straße ook als eerste de passage bij het Mittellandkanaal: op deze makkelijke, door hakhout omzoomde oeverweg kunt u in alle rust de schepen bekijken, terwijl u oostwaarts loopt.

Ter hoogte van Marina Recke ② keert u het kanaal de rug toe en wandelt langs het openluchtzwembad, het Marina-café en met een paar slingers door het open veld. Daarbij lopen de veldweggetjes soms langs lanen, dan weer midden door het open land. Ook passeert u enkele boerderijen, voordat

u de bosrand bereikt. Daar begint de geleidelijke stijging, die eerst alleen over een kleine heuveltop loopt naar de parkeerplaats bij de Buchholzer Waldhütte ③. Eenmaal voorbij de robuuste schuilhut duikt de route diep het heerlijke bos in, dat op sommige stukken een bijna Scandinavisch karakter heeft en een sterke naaldgeur verspreidt. Spannende verstrooiing aan de rand van de mijnbouwweg wordt geboden door de talloze infopanelen die in het Buchholzer Forst het begin van de steenkoolmijnbouw in het kolengebied Ibbenbüren (zo'n 450 jaar geleden) tonen.

Het meest imposante restant is de Buchholzer Schachthütte ④, waarnaast een houten uitkijktoren een prachtig panorama over de omgeving van Steinbeck biedt. Nu

richt de Steinbecker Runde zich weer naar het dal en voert daarbij nog een keer door het soortenrijke en geaccidenteerde bos. Tenslotte is de afdaling bedwongen en volgt de omslag terug naar het open veld. Eerst staan langs de route nog hekken, na het oversteken van de Buchholzstraße gaat u over een voet-/fietspad naar de nabijgelegen plaats. Verder langs het kerkhof naar parkeerplaats ① bij de kerk, waar deze afwisselende rondwandeling eindigt in het centrum van Steinbeck.

Startpunt en parkeerplaats: parkeerplaats Dorfstraße, Steinbeck, coördinaten N52° 20' 56.0", E7° 41' 39.6"; alternatief: parkeerplaats Buchholzer Waldhütte, Im Hagen, coördinaten N52° 20' 12.5", E7° 42' 43.5"

Aankomst met openbaar vervoer: buslijn R26 vanaf Ibbenbüren, halte „Steinbeck Mitte“

Lengte: 7,4 km, looptijd 2 ½ uur

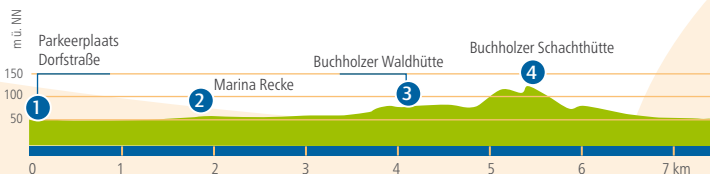
Totaal hoogteverschil klimmen/dalen: telkens 81 meter

Moeilijkheidsgraad: licht

Verzorging: Marina Recke of in Steinbeck (meerdere mogelijkheden)

Tips van de auteurs (zie pag. 46 e.v.):

- Alte Ruthemühle met mandenmuseum bakkerij (rondleiding van groepen op afspraak via www.heimatverein-recke.de)
- Zwavelbad Steinbeck
- Openluchtbosbad Recke
- Mijnbouwmuseum Ibbenbüren

Bevergern

Het „Schiefe Haus“
in Tecklenburg

Tips van de auteurs

46

Combineer uw wandeling met een bezoekje aan één van de vele attracties in het Tecklenburger Land! Hieronder enkele aanbevelingen - de favorieten van onze auteurs aan de Teutoschleifen en Teutoschleifchen.

Plaatsen langs de weg

Bevergern

Bevergern, ooit een typisch stadje met „agrarische burgers“, is vanwege het prachtige stadscentrum met de vele „Pättken“, historische huizen en indrukwekkende lanen een populaire toeristische bestemming. Er zijn verschillende horecagelegenheden.

www.hoerstel.de

Hopsten

Het dromerig romantische landschap rondom de gemeente Hopsten biedt een bijzondere natuurexperiëntie. Ook het historische stadscentrum met de prachtige „Tödden“- en vakwerkhuisen en de barokkerk „Pfarrkirche St. Georg“ zijn een bezoekje waard.

www.hopsten.de

Ibbenbüren

Ibbenbüren is het economische en culturele centrum van de regio. De binnenstad wordt gekenmerkt door de Ibbenbürener zandsteen en nodigt u uit voor een dagje rondkijken en shoppen. In het mijnbouwmuseum vindt u documentatie over de traditionele steenkoolindustrie in de regio. Op warme dagen zorgen de Aasee en het Aasee strand voor verfrissing.

www.stadtmarketing-ibbenbueren.de

47

Lengerich

Lengerich, de stad op het „zonterras van het Teutoburger Wald“, biedt een groot aantal winkel- en horecagelegenheden en nodigt u uit voor een wandeling. Voor gezinnen wordt een bezoek aan het generatiepark Gempt aanbevolen, met speeltoestellen voor groot en klein.

www.lengerich.de

Lienen

Officieel erkend recreatieoord aan de voet van het Teutoburger Wald. Zorgvuldig gerestaureerde vakwerkhuisen, de protestantse kerk uit de 12e eeuw of het langgoed Hohenfelde ontvoeren u naar lang vervlogen tijden en nodigen u uit voor een historische rondwandeling.

www.lienen.de

Mettingen

In het Tüöttendorp getuigen prachtige vakwerkhuisen van de welvaart van het al lang verdwenen Teutengilde, waarin u zich uitstekend in het Tüöttenmuseum kunt inleven. Ook de eeuwenoude boerenhoeve „Schultenhof“ laat de historie herleven. Tegenwoordig is hier een school- en postmuseum gehuisvest.

www.mettingen.de

Ladbergen

Met zijn vakwerkhuisen, eetgelegenheden, prachtige pleinen en de oude watermolen is deze gezinsvriendelijke plaats een prima plek om tot rust te komen. Het historisch belangrijke Ladbergen bekoort door zijn gastvrijheid, die al door de Vredesruiters gewaardeerd werd. Tegenwoordig wordt de plaats ook aangedaan door pelgrims op de Jacobsweg.

www.ladbergen.de

Lotte

Midden in het groen nodigt deze gemeente met zijn diverse buurten u uit om een rustgevend wandeling te maken. Daarbij is veel te zien, zoals mooie oude dorpskerkjes, bezienswaardige watermolens, met geheimen omgeven hunebedden en de boerentuinen van Haus Hehwerth in Alt-Lotte.

www.gemeinde-lotte.de

Steinbeck

Ook in Steinbeck met de bezienswaardige katholieke parochiekerk St. Philippus en Jakobus, een stadsdeel van de Töddengemeente Recke, komt de geschiedenis tot leven. In het Buchholzer bos bestaat de mogelijkheid om bij de Steinbecker Stollen een pad vol weetjes over de mijnbouw te volgen.

www.recke.de

Tecklenburg

Het meest noordelijke bergstadje van Duitsland, lucht- en Kneippkuuroord, met zijn stadsdelen Brochterbeck en Leeden lokt bezoekers met de romantische vakwerkhuisen, een doolhof van steegjes en trappen, prachtige uitzichten en veel geschiedenis en cultuur. De middeleeuwse burcht hoog op de berg is tegenwoordig de plaats voor het openluchttheater dat van mei tot september musicalprogramma's van topklasse biedt. Omdat Tecklenburg een kuuroord is, zijn veel winkels ook op zondag open.

www.tecklenburg-touristik.de

Westerkappeln

Wat u ook zoekt, historische stadskerk, riddergoed Haus Cappeln of de fontein met de Gouden Haas, in Westerkappeln vindt u van alles, van vakwerk tot en met moderne kunst. Voor kunstliefhebbers is ook cultuurboerderij Westerbeck aan te raden. En wie op de historische tour is, kan in het tractormuseum of de Velper Wassermühle aan zijn trekken komen.

www.gemeinde-westerkappeln.de

Wat is er te beleven?

Aaseebad Ibbenbüren

Het recreatiebad aan de zuidelijke oever van de Aasee heeft een 100 meter lange glijbaan, wilde golven, prachtige omgeving, waterclimbing en waterkanonnen, een speelbad met een grot en een wilde rivier, een textielsauna en uitgebreide rustgebieden.

www.aaseebad-ibbenbueren.de

Alte Ruthemühle met mandenmuseum en bakkerij

Niet ver van Marina Recke biedt de Alte Ruthemühle een kijkje in het plattelandsleven. In de voormalige watermolen treft u naast het Heimathaus ook een café en het enige mandenmuseum in het Tecklenburger Land. Beziichtigen kan tussen april en november, elke zondag tussen 14.00 en 18.00 uur.

www.recke.de

Barfußpark Lienen

In het „Barfußpark“ (blote voeten park) worden vermoeide wandelvoeten weer opgefrist en vindt u afwisseling voor groot en klein. De ca. 2 km lange weg voert u over hout, stenen, boomschors, gras, leem en water. Startpunt is het „Haus des Gastes“ bij de vijver met een water-speelplaats, kikkerbadje en afsluitbare schoenenkasten.

www.barfusspark-lienen.de

Recreatiepark zomerrodelbaan met sprookjesbos

Na een wandeling lokt een bezoek aan het zomerrodelbaan en het sprookjesbos. Het zomerrodelbaan is een van de oudste bezienswaardigheden in Noordrijn-Westfalen. Rodelbaan, sprookjesbos, dwergen en elfjes, speeltuinen en een old-timer express zijn vooral voor de kleine wandelaars betoverend.

www.sommerrodelbahn.de

Graanmolen Erpenbeck

Een reis door de tijd kan op afspraak gemaakt worden in graanmolen Erpenbeck, zo'n 3 km ten oosten van Ladbergen. De volledig functionele molen biedt op afspraak rondleidingen inclusief een maaldemonstratie aan. Voor iedereen, die wil weten hoe dat nu zit, met dat meel en die zak ...

www.gut-erpenbeck.de

NaturaGart
Ibbenbüren-Dörenthe

Rit met stoomloc langs
het Teutoburger Wald

„Heiliges Meer“ en LWL-natuurmuseum

Het Heilige Meer is het hart van een 260 ha groot natuureservaat en een aantal „Erdfallseen“, meren die zijn ontstaan door bodemdaling door het wegspoelen van ondergrondse zoutvoorraden. Het natuureservaat is het hele jaar door gratis toegankelijk. Bijzonder interessant is een bezoek tussen eind maart en eind oktober met kosteloze bezichtiging van de tentoonstelling over de ontstaansgeschiedenis van de meren, de leefomgeving en de flora en fauna in het gebied.

www.lwl.org/LWL/Kultur/lwl-naturkunde/heiliges-meer/

Historische stoomloc

In de zomermaanden valt in het Tecklenburger Land pure nostalgie te beleven: Met de historische stoomtrein gaat het net als anno toen op een zeer gemoedelijk manier door het Teutoburger Wald. Behalve de populaire Teuto-Express zorgen verschillende extra ritten voor een heel bijzondere belevenis.

www.eisenbahn-tradition.de

Klimplezier op de Dreikaiserstuhl

Bij Brochterbeck lokken, iets verscholen in het bos, de rotsen bij de Dreikaiserstuhl of Königstein naar het avontuur. De Bergfreunde Ibbenbüren met hun VHS klimschool leveren kliminformatie en -cursussen.

www.bergfreunde-ibbenbueren.de oder www.vhs-ibbenbueren.de

Klooster en kunsthuis Gravenhorst

Het klooster Gravenhorst werd in 1256 door ridder Konrad von Brochterbeck en zijn vrouw Amalgardis gevestigd en is tegenwoordig het enige nog volledig bewaard gebleven klooster in het noorden van Duitsland. Hier woonde eeuwenlang de Cisterciënzer monniken – nu woont hier kunst. Kunstliefhebbers van heinde en verre waarderen het DA kunsthuis door de prachtige afwisselende tentoonstellingen, rondleidingen en concerten. In het kloostercafé wordt de inwendige mens van de bezoeker verzorgd.

www.da-kunsthuis.de

NaturaGart Ibbenbüren-Dörenthe

Water, bloemen, vogels, ooievaars en waterlelies op prachtig aange-

legde vijvers. Een staaltje van het kunnen van de vijverbouwers met het grootste koudwateraquarium van Duitsland en het grootste kunstmatig aangelegde onderwaterpark ter wereld met een meer dan 300 meter lang grottenstelsel, een gezonken tempel, een scheepswrak en steile rotswanden.

www.naturagart.de

Otto Modersohnmuseum Tecklenburg

In een oud vakwerkhuis aan de Markt biedt Tecklenburg een topattractie: het Otto Modersohnmuseum Tecklenburg, dat zich primair richt op het vroege werk van de bekende Westfaalse schilder.

www.schwefelbad-steinbeck.de

Zwavelbad Steinbeck

Het zwavelbad Steinbeck is een van de oudste kuurbaden in Westfalen. De officieel erkende spa levert 34 °C warm thermenwater en heeft een mooi saunalandschap. Uniek in de regio zijn de zwavel-thermenbekkens met golfbad, massage- en bubbelbaden.

www.schwefelbad-steinbeck.de

Tractormuseum Westerkappeln met boerencafé

Het tractormuseum Westerkappeln is gehuisvest op het terrein van een typisch Westfaalse boerenhoeve. Tussen april en oktober kunt u hier van vrijdag tot en met zondag een duik nemen in de wereld van de landbouwwerktuigen. Wie daarna wat hongerig is, vindt in het boerencafé naast het museum wat te eten en drinken, ondermeer uit het Alte Backhaus ...

www.westerkappeln.de/Traktor

Tüötten in Mettingen

In Mettingen kunt u in de sporen treden van deze Westfaalse rondreizende handelaren in het met zorg ingerichte Tüöttenmuseum met zijn zeer omvangrijke verzameling van meubels, gebruiksvoorwerpen en oude gebruiken. Ook de voorouders van de ondernemersfamilie Brenninkmeijer, die het prominente kunstmuseum „Draiflessen Collection“ gesticht hebben, waren Tüötten (Teuten)

www.mettingen.de und www.draiflessen.de

Zwavelbad
Steinbeck

Teutoschleifen-Liege
mit Aussicht

Onderweg met de postkoets

Gut Hülshoff biedt de gelegenheid om een nostalgische rit met een koets te maken. Overeenkomstig uw stand, rijdt u met 2 pk in de gele postkoets door het afwisselende Tecklenburger Land. Desgewenst kunt u aansluitend genieten van een versterkende broodmaaltijd in de koe-tenstalling van de boerenhoeve.

www.postkutschen-muensterland.de

overige zwemmogelijkheden

Overdekt zwembad Lienen

Eerst wandelen, dan zwemmen - een perfecte combinatie. Het overdekte zwembad Liemen ligt aan de zuidhelling van het Teutoburger Wald. Op de ligweide onder de schaduwrijke bomen is het ook op de warmste zomerdagen goed toeven.

www.baeder-online.de

Torfmoorsee Hörstel

Na de wandeling in open water zwemmen? Het recreatiegebied Torfmoorsee biedt een groot zwemgebied, zandstrand en ligweide. Vanaf de parkeerplaats Bevergerner Pättken is het slechts ca. 1.000 m.

www.hoerstel.de

Openluchtbad Steinbeck

In een prachtige omgeving biedt het openluchtbad in het bos in de buurt van de jachthaven Recke en uitgelaten zwemgelegenheid midden in de natuur.

www.freibad-recke.de

Openluchtbad Tecklenburg

Schilderachtig gelegen aan de bosrand van Tecklenburg, belooft het verwarmde openluchtbad met een grote ligweide ontspanning en verfrissing. Dankzij de fraaie ligging midden in de natuur behoort dit tot de mooiste openluchtbaden van het Münsterland.

www.baeder-online.de

Wandelaars te gast in de natuur en het landschap

De Teutoschleifen voeren u door de prachtige landschappen naar de mooiste plaatsen in het Tecklenburger Land en het natuur- en geopark TERRA.vita. Dit zijn vaak ook gevoelige leefomgevingen. Daarom vragen wij u: respecteer de natuur. Bosbeheer, bosbezitters, boeren en andere eigenaren van de omgeving zijn belangrijke partners van de Teutoschleifen en hebben ons toegestaan om gebruik te maken van hun wegen. Wandelaars zijn hier te gast!

- Blijf op de gemarkeerde wegen,
- verschrik geen dieren,
- pluk geen planten in de natuurreservaten,
- houd honden aan de lijn,
- streef naar een vriendelijke verhouding met landeigenaren en bosbeheerders.

Colofon

Uitgever: Tecklenburger Land Tourismus e. V.
Markt 7, D-49545 Tecklenburg,
Tel. +49 (0) 5482-929182

Tekst, concept en ontwerp:
BTE Tourismus- und Regional-
beratung

Route-opzet:
ProjektPartner Wandern,
Marburg; Tecklenburger Land
Tourismus e. V. en de respectie-
velijke gemeentes

Routebeschrijvingen: Sabine
Malecha en Joachim Lutz alsme-
de Ulrike Poller en Wolfgang Todt

Fotos: Rudi Schubert
titel, p.2, p.3, p.4, p.5, p.6+7, p.8,
p.9, p.10, p.12, p.13 links, p.15
links, p.17 rechts, p.19
rechts, p.21 rechts, p.22, p.23
rechts, p.30, p.31 links, p.31
rechts, p.32, p.33 links, p.36, p.37
links, p.46, p.53, achterpagina; Ma-
lecha/Lutz p.13 rechts, p.14, p.15

rechts, p.17 links, p.19
links, p.20, p.21 links, p.23 links, p.25
rechts, p.28, p.29 rechts, p.35 rechts;
Schöneres Wandern p.26, p.27
rechts, p.29 links, p.39 rechts, p.41
links, p.44, p.45 links, p.45 rechts,
Tecklenburger Land Tourismus
p.16, p.35 links, p.43 rechts, p.50;
Tecklenburg Touristik GmbH
p.11, p.47; Olaf Jakubeit p.18; VVV
Hopsten p.24; Hermann Otte p.25
links; VVV Lotte p.27 links; Outdoor-
wandern.de p.33 rechts; Heiner
Schäffer p.34; VVV Ladbergen
p.38, p.39 links; VVV Mettingen
p.40, p.41 rechts; VVV Wester-
kappeln p.42, p.43 links; VVV
Lengerich p.47 rechts, p.48; Andreas
Wiese p.49; Niko Hakmann p.5;
Schwefelbad Steinbeck p.52

**Kaartbewerking en hoogtepri-
fielen:** VIA Köln, BTE Tourismus-
und Regionalberatung

Basiskaarten: Geobasisgege-
vens van de gemeenten en van
de deelstaat NRW © Geobasis
NRW 2013 en 2018 en de Nie-
dersächsische Vermessungs- und
Katasterverwaltung © 2013

Aansprakelijkheidsclausule:
ondanks zorgvuldige bewerking
en meervoudige controle van de
routebeschrijvingen aanvaardt de
uitgever geen aansprake-
lijkheid voor de juistheid en
volledigheid van de in deze
brochure gegeven informatie

Copyright: merk en woord/
beeldmerken „Teutoschlei-
fen“, „Teutoschleichen“ en
„Teutostadttschleife“ alsmede de
beschrijvingen van de routes en
de foto's zijn auteursrechtelijk
beschermd. Het gebruik ervan is
slechts toegestaan met schrifteli-
jke goedkeuring door Tecklenbur-
ger Land Tourismus e. V.

Dank u!

Onze bijzondere dank gaat uit naar de wegbeheerders, die veel tijd besteden aan het onder-
houd en de verzorging van de wegen, en naar de beseigenaren voor de toestemming om hun
wegen en paden te gebruiken.

De premiumwandelregio en tips in een oogopslag

Wat is er te beleven?

1 Aaseebad Ibbenbüren	6 Historische stoomloc	11 Otto Modersohnmuseum
2 Alte Ruthemühle	7 LWL-museum voor natuurkunde	12 Zwavelbad Steinbeck
3 Blotevoetenpark Lienen	8 Klimplezier Dreikaiserstuhl	13 Tractormuseum Westerkappeln
4 Zomerrodelbaan	9 Klooster & kunstgalerie Gravenhorst	14 Tüötten in Mettingen
5 Graanmolen Erpenbeck	10 NaturaGart Ibbenbüren	15 Postkoets Gut Hülshoff

Routes

- Teutoschleifen
- Teutoschleichen
- Teutostadtschleife
- Hermannsweg
- overige zwemmogelijkheden

Tecklenburger Land Tourismus e. V.
Markt 7 • D-49545 Tecklenburg
Tel. +49 (0) 5482-929182
info@tecklenburger-land-tourismus.de
www.tecklenburger-land-tourismus.de

1e oplage, Juni 2019

Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling:
hier investeert Europa in de plattelandsgebieden.
Met participatie van de deelstaat Nordrhein-Westfalen

Onze kwaliteitsbelofte

Alle premiumwegen in het Tecklenburger Land zijn onderscheiden door het Deutsche Wanderinstitut

- afwisselende rondwandelingen door een gevarieerd landschap
- overzichtelijke lengte van de routes
- ruime mogelijkheden voor pauze/eten/drinken
- hoog aandeel natuurlijke wegen, weinig verhard wegdek
- „anti-verdwaal“-bewegwijzering in beide looprichtingen

